

Regulamin budowy organów, przeprowadzania remontów i renowacji oraz sprowadzania używanych organów w Archidiecezji Krakowskiej

I. Zasady ogólne

1. Sobór Watykański II nawiązał do tradycji muzycznej Kościoła i orzekł, że *w Kościele łacińskim należy mieć w wielkim poszanowaniu organy piszczałkowe, jako tradycyjny instrument muzyczny, którego brzmienie ceremoniom kościelnym dodaje majestatu, a umysły wiernych podnosi do Boga i spraw niebieskich* (KL 120).
2. Instrukcja Episkopatu Polski określa, że *organy powinny znajdować się we wszystkich kościołach w Polsce. Tzw. organy elektronowe dopuszcza się do użytku jako instrument tymczasowy. Natomiast tam, gdzie ze względu na brak miejsca nie da się zbudować organów piszczałkowych, można je instalować zamiast fishamonium* (IEp V, 28).
3. Organem odpowiedzialnym za sprawowanie opieki nad instrumentarium organowym w diecezjalnych i zakonnych kościołach oraz kaplicach Archidiecezji Krakowskiej, a także w instytucjach prowadzonych przez Archidiecezję krakowską jest Archidiecezjalna Komisja Muzyki Kościelnej reprezentowana przez Podkomisję ds. instrumentów muzycznych.
4. W skład Komisji decydującej o budowie, remoncie, renowacji oraz sprowadzeniu instrumentów z zagranicy wchodzi: przewodniczący lub zastępca przewodniczącego Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Kościelnej oraz wszyscy członkowie Podkomisji ds. instrumentów Muzycznych (dalej: Komisja).
5. Do celów i zadań Komisji należy:
 - a. opiniowanie projektów związanych z budową nowych instrumentów, szczegółowa kontrola ich realizacji wraz z końcową oceną, uwzględniającą zakres rzemieślniczy i artystyczny wykonanej pracy,
 - b. nadzór nad przeprowadzaniem remontów i ważniejszych napraw w istniejących instrumentach,
 - c. szczególna opieka i nadzorowanie prac związanych z remontem i konserwacją instrumentów zabytkowych,
 - d. czuwanie nad stanem organów na terenie Archidiecezji krakowskiej poprzez uzyskiwanie aktualnych informacji o stanie każdego instrumentu,
 - e. prowadzenie szczegółowego wykazu instrumentów znajdujących się na terenie Archidiecezji krakowskiej wraz z dokładnym opisem ich powstania, charakterze ewentualnych zmian oraz parametrów technicznych,
 - f. współpraca i wymiana doświadczeń na temat bieżącej działalności z Podkomisjami ds. instrumentów muzycznych w innych diecezjach i archidiecezjach w Polsce.
6. Wszelkie prace dotyczące budowy, przebudowy, przeniesienia i remontów organów w diecezjalnych i zakonnych kościołach (kaplicach) Archidiecezji krakowskiej mogą być

podejmowane i przeprowadzane wyłącznie za zgodą i po zatwierdzeniu projektu przez Komisję.

7. Z inicjatywą wszelkich prac wymienionych w punkcie 4 występuje proboszcz bądź rektor kościoła (kaplicy), a zgodę na ich wykonanie wydaje Komisja.
8. Po ustaleniu przez Komisję w porozumieniu z proboszczem bądź rektorem kościoła (kaplicy) zakresu projektowanych prac. Komisja wyłania w drodze konkursu ofert zakład organmistrzowski, który będzie realizował budowę, przebudowę, przeniesienie lub remont organów. O wyborze firmy decydują między innymi: jej wiarygodność, fachowość, wcześniej wykonane prace, cena oferty. Ogłoszenie o przeprowadzeniu konkursu, termin składania ofert oraz termin rozstrzygnięcia konkursu są podawane do publicznej wiadomości przez Komisję.
9. Zakończenie prac nad organami jest przez proboszcza bądź rektora kościoła (kaplicy) zgłaszane Komisji w celu dokonania odbioru technicznego instrumentu. Zasady odbioru organów określone są w rozdziale V. W szczególności bez wcześniejszego odbioru instrumentu potwierdzonego protokołem, który ma być przedłożony Arcybiskupowi Krakowskiemu nie może odbyć się poświęcenie organów.

II. Budowa nowych organów

10. Przy budowie nowych organów w kościołach (kaplicach) Archidiecezji krakowskiej zatwierdzeniu przez Komisję podlegają:
 - a. dyspozycja głosów z opisem liczby i nazw głosów, klawiatur i urządzeń pomocniczych (połączeń manualów, kombinacji, ewentualnych szaf ekspresyjnych, efektów crescendo, tremolo itp.);
 - b. projekt techniczny organów (rodzaj traktury gry oraz traktury rejestrowej, opis stołu gry i jego usytuowania względem szafy organowej, rozmieszczenie wiatrownic, typ materiałów użytych do budowy piszczałek, opis systemu zaopatrzenia w powietrze);
 - c. projekt wystroju organów i szafy organowej.
11. Projekt nowych organów w zakresie określonym w punkcie 8 przedkłada Komisji zakład organmistrzowski, który przystępuje do konkursu ofert.
12. Komisja zastrzega sobie prawo wprowadzania zmian w przedkładanym projekcie lub specjalnych zaleceń przy jego realizacji.
13. Komisja przeprowadza kontrole realizacji budowy nowego instrumentu, a po zakończeniu prac dokonuje odbioru technicznego instrumentu.

III. Przebudowa i remont istniejących organów

14. Przed przystąpieniem do przebudowy lub remontu istniejących organów należy sporządzić opis aktualnego stanu instrumentu, który winien zawierać:
 - a. dyspozycję głosów i stan piszczałek
 - b. rodzaj wiatrownic, stan techniczny i typ materiału użytego do ich budowy

- c. system i stan techniczny traktury
 - d. opis stołu gry i jego położenia względem szafy organowej
 - e. jakość i stan układu zasilania
 - f. opis mechanizmów dodatkowych
 - g. fotografie prospektu organowego i opis jego stanu technicznego
 - h. dane o poprzednim miejscu zainstalowania instrumentu, firmie organmistrzowskiej, roku budowy, ewentualne dodatkowe dane archiwalne
 - i. uwagi dodatkowe
15. Prowadzenie prac przy organach zabytkowych winno być ponadto uzgodnione z Archidiecezjalną Komisją ds. Konserwacji Zabytków Kościelnych, Architektury i Sztuki Sakralnej oraz właściwymi organami nadzoru konserwatorskiego.
16. Po zakończeniu prac związanych z planowanym remontem lub przebudową organów Komisja dokonuje odbioru technicznego instrumentu.

IV. Przeniesienie organów

17. Z inicjatywą przeniesienia istniejących organów występuje proboszcz bądź rektor kościoła (kaplicy), do którego instrument ma zostać przeniesiony.
18. Zgodę na przeniesienie istniejących organów do nowego miejsca kultu wydaje Komisja.
19. Decyzję o wyrażeniu zgody na przeniesienie istniejącego instrumentu Komisja wydaje na podstawie analizy opisu organów, który winien zawierać:
- a. dyspozycję głosów i stan piszczałek
 - b. rodzaj wiatrownic, stan techniczny i typ materiału użytego do ich budowy
 - c. system i stan techniczny traktury
 - d. opis stołu gry i jego położenia względem szafy organowej
 - e. jakość i stan układu zasilania
 - f. opis mechanizmów dodatkowych
 - g. fotografie prospektu organowego i opis jego stanu technicznego
 - h. dane o poprzednim miejscu zainstalowania instrumentu, firmie organmistrzowskiej, roku budowy, ewentualne dodatkowe dane archiwalne
 - i. uwagi dodatkowe
 - j. proponowany koszt zakupu instrumentu
20. W uzasadnionych przypadkach Komisja może wezwać proboszcza bądź rektora kościoła (kaplicy) do uzupełnienia opisu organów.
21. Decyzja o odmowie zgody na przeniesienie istniejących organów wydaje Komisja, jeśli w jej ocenie stan techniczny instrumentu jest niezadowolający, bądź jego rozmiary, dyspozycja i charakterystyka brzmieniowa nie jest dostosowana do wymagań w nowym miejscu przeznaczenia.

22. Podstawą odmówienia zgody na przeniesienie organów może być niekompletny opis istniejącego instrumentu.
23. Po wydaniu zgody na przeniesienie instrumentu konkurs ofert ogłasza się według kryteriów z p. 8, a po zakończeniu prac ma miejsce odbiór techniczny instrumentu według zasad określonych w p. 9 i rozdziale V.

V. Odbiór techniczny organów

24. Zakończenie prac związanych z budową, przebudową, przeniesieniem lub remontem organów jest przez proboszcza bądź rektora kościoła (kaplicy) zgłaszane Komisji w celu dokonania odbioru technicznego instrumentu.
25. Termin odbioru ustala Komisja w porozumieniu z proboszczem bądź rektorem kościoła (kaplicy).
26. W skład Komisji odbiorczej wchodzi:
 - a. członkowie Komisji,
 - b. proboszcz bądź rektor kościoła (kaplicy)
 - c. miejscowy organista
 - d. zaproszeni przez Przewodniczącego Komisji specjaliści
27. Przy odbiorze organów winien być również obecny przedstawiciel zakładu organmistrzowskiego, które wykonywał prace przy organach.
28. Przy odbiorze technicznym organów ocenie komisji podlegają następujące elementy instrumentu:
 - a. prospekt, jego walory estetyczne i harmonizacja z wystrojem wnętrza świątyni,
 - b. wiatrownice oraz mechanizm powietrzny,
 - c. funkcjonowanie traktury,
 - d. stół gry,
 - e. jakość brzmieniowa głosów, ich menzura, intonacja, strój, itp.,
 - f. funkcjonowanie mechanizmów dodatkowych.
29. Po przeprowadzeniu odbioru technicznego instrumentu sporządza się „Protokół komisyjnego odbioru organów”, który podpisują wszyscy członkowie komisji odbiorczej oraz obecny przedstawiciel zakładu organmistrzowskiego. Po jednym egzemplarzu protokołu otrzymują:
 - a. proboszcz bądź rektor kościoła (kaplicy)
 - b. zakład organmistrzowski,
 - c. członkowie Komisji
 - d. archiwum Komisji Muzyki Kościelnej

VI. Postanowienia końcowe

30. W sprawach bieżących napraw instrumentów Komisja służy głosem doradczym.
31. Regulamin zostaje przekazany do wszystkich proboszczów, rektorów diecezjalnych i zakonnych kościołów i kaplic oraz dyrektorów instytucji Archidiecezji krakowskiej.

Niniejszy Regulamin zatwierdzam do odwołania

Kraków, dnia 18 marca 2007 roku, IV niedziela Wielkiego Postu *Laetere*